

2023-2025 жылдарға арналған гранттық қаржыландыру жобасы

Жобаның атауы: Ерте диагноз қою мақсатында несептас ауруына тән метаболиттердің спектрі мен пайыздық үлесін анықтау.

ЖТН: AP19678584

Жобаның жалпы қаржысы: 96 178 760,28 теңге

Жоба жетекшісі: Алчинбаев Мирзакарим Каримович

Тақырыптың өзектілігі: Жобаның идеясы – бүйректің проксимальды түтікшелерінде кристалдың нуклеациясы сатысында, алдын алу шаралары арқылы, әлі де тас түзілу процесін тоқтатуға мүмкіндік сақталған кезде, микролиттердің калыптасуына жол берместен несептас ауруына ерте диагноз қою. Ол үшін кристалл ядросының пайда болуының негізінде қандай метаболикалық жолдардың бұзылуы жататындығын анықтауға тырысу қажет. Тастардың 70-80% кальций оксалаттары болғандықтан, біздің зерттеуіміз науқастарда жиі кездесетін метаболиттерді іздеуге және бұл көрсеткіштерді олардың НТА жоқ жақын туысқандарымен салыстыруға бағытталған.

НТА ерте диагностикасы және несеп тастарының пайда болуының алдын алу, олардың бүйрекке зиянды әсерінің алдын алады, қайтадан бірнеше рет операция жасау қажеттілігін болдырмайды (алғашқы 5 жылда тастардың қайталануы 50% дейін жетеді).

Тақырыптың мақсаты: Несептас ауруына (НТА) тән метаболиттердің спектрі мен пайыздық үлесін анықтау арқылы бұл ауруға ерте диагноз қою, емдеу, алдын алу және метафилактика жасау.

Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер:

Жүргізілген зерттеулердің қорытындылары бойынша Web of Science базасының Science Citation Index Expanded индекстелетін және (немесе) Scopus базасында кемінде 35 (отыз бес) Citescore бойынша процентілі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 2 (екі) мақала және (немесе) шолулар жарияланатын болады [болжам бойынша, Chromatography Journal а [<https://www.elsevier.com/journals/journal-of-chromatography-a/0021-9673/subscribe>]; Chro Journal of Chromatography В [<https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-chromatography-b>]; EP Journal of Separation Science [<https://analyticalsciencejournals.onlinelibrary.wiley.com/journal/16159314>]; or Journal of BioMed Research International [<https://www.hindawi.com/journals/bmri/>]; or Journal of Mass Spectrometry [<https://analyticalsciencejournals.onlinelibrary.wiley.com/journal/10969888>с және Derwent Innovations Index (Web of Science, Clarivate Analytics) дерекқорына енгізілген кемінде 1 (бір) патент [<https://clarivate.com/cis/solutions/derwent-innovations-index/>].

Сондай-ақ, КОКСНВО ұсынған рецензияланған шетелдік немесе отандық басылымда кемінде 1 (бір) мақала немесе шолу [болжам бойынша, Урология журналы [<https://urologyjournal.ru/>] немесе Биомедицина [<http://scbmt.ru/index.php/biomed>]].

Қазақстандық баспаханалардан кітаптарды және монография тарауларын жариялау.

Қазақстандық бюродан Патент алу.

Енгізу туралы актіні және әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу.

Қазақстан Республикасында алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсетуді ұйымдастыру мекемелері арасында; және қазақстандық урологтар мен андрологтар

қауымдастығына жұмыс нәтижелерін таратау (онлайн режимде).

Медицина. Қазақстан Республикасында алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсетуді ұйымдастыру.

Жобаның нәтижелері мақсатты генетикалық зерттеулерді қоса отырып, уролитиаз туралы ғылымды дамытуға мүмкіндік береді (өйткені жобаның нәтижелерін ескере отырып, кристалдың пайда болу процесіне қатысатын генді мақсатты түрде іздеу мүмкіндігі пайда болады).

Алынған нәтижелерді коммерцияландыруға болады, өйткені оларды қауіп тобындағы халық арасында уролитиазды ерте диагностикалау үшін қолдануға болады.

Әлеуметтік әсер – уролитиазбен мен ауыратын науқастарды кристалдың пайда болу процесі басталған кезде (яғни, кристал тас ретінде қалыптасуға әлі үлгермеген кезде) ерте диагностикалау және емдеу, мұндай адамдарды бүйрек коликасынан және осы синдроммен байланысты азаптан құтқарады, алғашқы медициналық көмек көрсету мекемелеріне бару жиілігін азайтады, үлкен тастармен туғызылатын бүйректің деструктивті өзгерістерінің алдын алады.

Экономикалық әсер – ірі тастың пайда болуының алдын алу оларды ұсақтауды немесе хирургиялық жолмен алып тастауды қажет ететін науқастардың санын азайтады, бұл мемлекет бюджетіне оң әсер етеді.

Мультипликативті әсер – кристалдар мен ұсақ тастарды ерітуге бағытталған әдістемелік ұсыныстар осы бағытта жаңа дәрі-дәрмектерді іздеуде фармацевтикалық ғылымды дамытуға, сондай-ақ оларды өндіруге арналған практикалық фармацияға серпін береді.

Уролитиазды ерте диагностикалау, алдын алу, метафилактика, емдеу және болжам, аурудың асқынуы бар және хирургиялық емді қажет ететін науқастар санының азаюына әкеледі; бұл ауру бойынша мүгедектіктің төмендеуіне әкеледі.

Зерттеу тобының мүшелері:

№	Аты-жөні	Scopus Author ID	Researcher ID	ORCID	Жобадағы қызметі
1.	Алчинбаев Мирзакарим Каримович	https://doi.org/6507178717		https://orcid.org/0000-0001-5282-1079	Жоба жетекшісі
2.	Каримбаев Кидирали	https://doi.org/10.1186s13256-018-1644-9		https://orcid.org/0000-0002-4811-9145	Бас ғылыми қызметкер
3.	Аширбаева Жанар Маратовна			https://orcid.org/0009-0003-1488-1689	Бас ғылыми қызметкер
4.	Тулержанов Ербол Нуриллаевич			https://orcid.org/0000-0003-1041-9094	Бас ғылыми қызметкер
5.	Накипова Жанат Жанболатқызы			https://orcid.org/0009-0001-4012-6631	Бас ғылыми қызметкер
6.	Накисбеков Нарымжан Окасович			https://orcid.org/0000-0001-7544-0463	Жетекші ғылыми қызметкер
7.	Устимиров Данияр Нурланович			https://orcid.org/0000-0002-4811-9145	Жетекші ғылыми қызметкер

